

Уважаеми колеги,

За мен е особено удоволствие да се обърна към вас, семейните лекари – първите, на които са поверени грижите за здравето на българските граждани и най-широката аудитория медицински специалисти.

Независимо от икономическите трудности в последно време, вие продължавате своята всеотдайна грижа за пациентите, отделяте от времето си за непрекъснато повишаване на квалификацията си и поддържане на знанията си на най-съвременно ниво. Една от областите на медицината, която търпи особено бурно развитие, което може да рефлектира във вашата ежедневна дейност, е фармакологията. На пазара се появяват все нови и нови имена на лекарствени продукти. Едни от тях са нови молекули, други, може би по-голямата част, за която ще се изисква вашето становище, са генеричните лекарствени продукти.

Серията „Наука фармакология“ ще отговаря на въпроса ЗАЩО се прилага даден лекарствен продукт или група лекарствени продукти в отличие от сериите „Наука кардиология“, „Наука ендокринология“ и др., които отговарят основно на въпроса КОГА и КАК се прилагат съответните лекарствени продукти.

Водещи специалисти в областта на фармакологията, клиничната фармакология и фармакотерапия, фундаментални и клинични дисциплини ще представят новостите в механизмите на

действие на лекарствата на клетъчно, молекулно и органно ниво, проблемите, свързани с лекарствените взаимодействия, и техните желани и нежелани ефекти в зависимост от генетичните особености на организма. Типични примери за ролята на фундаменталните механизми за терапевтичната ефективност са следните. Аспирин предизвиква антиагрегантния си ефект чрез ацетиране на Ser530 – активен център на циклооксигеназа 1 (COX1). Широко използваните нестероидни противовъзпалителни средства и аналгетици, като ибупрофен и метамизол, предизвикват механично блокиране на хидрофобния канал на COX1, което пречи на аспирин да ацетира активния център. Клиничното значение на тези фундаментални механизми на действие е, че ако се приложи метамизол или ибупрофен преди аспирин, ще се компрометира антиагрегантния ефект на аспирин, но улцерогенното му действие ще се засили от ибупрофен. Едновременно прилагане на Clopidogrel и Omeprazol с цел намаляване рисковете от стомашно-чревни увреждания може да компрометира антиагрегантния ефект на Clopidogrel. За да упражни терапевтичния си ефект, Clopidogrel трябва да се метаболизира до активен продукт чрез специфични ензимни системи – CYP450. Омепразол потиска активността на тези ензими, в резултат на което намалява плазмената концентрация на активния метаболит на Clopidogrel.

Специално внимание ще бъде отделено на значението на лекарствената форма за терапевтичния ефект и нежеланите реакции, на нови технологии за получаване на принципно нови лекаствени продукти като биологични и биоподобни лекарствени продукти, мястото на протеомиката и т. н. Основният фокус ще бъде върху механизмите на действие и клиничната фармакология на лекарствените продукти, използвани най-широко от общопрактикуващите лекари.

Като държава-член на Европейския съюз, ние сме длъжни да спазваме и спазваме регулаторните изисквания на Европейската агенция за лекарствени продукти (ЕМА). Регулаторният орган у нас е Изпълнителната агенция по лекарствата (ИАЛ). Една от изключително важните функции на ЕМА и ИАЛ е строгата оценка на полза/риск отношението при прилагане на различни лекарствени продукти, редовното уведомяване на ИАЛ от ОПЛ и лекари-специалисти за наблюдавани нежелани лекарствени реакции; строг контрол на качеството на регистрираните у нас нови лекарствени продукти.

От особен интерес за общопрактикуващите лекари и пациентите са въпросите на ценообразуване и реимбурсация – принципи и контрол.

Серията „Наука фармакология“ се издава в тясно сътрудничество с Изпълнителната агенция по лекарствата, като главният и заместник-главният редактор са членове на Комитета за лекарствени продукти в хуманната медицина (СНМР) и Комисия по фармаковиджиланс и към Европейската агенция по лекарствата (ЕМА).

В този смисъл една от водещите рубрики на серията „Наука фармакология“ ще бъде запознаването ви с нови лекарствени продукти, регистрирани в страната, с нови съобщения от ЕМА за настъпили промени в статута на дадени лекарствени продукти поради натрупани данни за нежелани реакции, които водят до промяна в положителното отношение полза/риск. Подобни примери в момента са спиране на антидиабетичните лекарствени продукти, съдържащи розиглитазон; на лекарствените продукти за намаляване на теллото,

съдържащи сибутрамин поради преваляващи рискове за сърдечно-съдовата система. Друг подобен пример е преминаването на препаратите за локална употреба, съдържащи кетопрофен, от свободен режим на режим по лекарско предписание поради наблюдаваните реакции на фоточувствителност, фототоксичност и алергични кожни прояви на мазаните повърхности.

Ние ще разчитаме особено много на вашата готовност да попълвате формуляра за наблюдавани нежелани лекарствени реакции, като постъпилите от вас данни ще влязат в общия Европейски сбор от наблюдавани НЛР.

В статиите на серия „Наука фармакология“ ще бъде обръщано сериозно внимание на НЛР на разглежданите групи лекарствени продукти, на лекарствените взаимодействия при приемане на повече от един лекарствен продукт. В серията „Наука фармакология“ ще се разглеждат и клинични картини и подходи за лечение в области на медицината, които често опират до вас при първа среща, а не са предмет на сериите „Наука кардиология“, „Наука ендокринология“, „Наука пулмология“ и др. Важно място заемат проблемите в областта на имунологията, педиатрията, гастроентерологията, дерматологията, психиатрията, акушерството и гинекологията и т. н.

Редакционната колегия започва рубрика „Вашите писма“, в която сме готови да публикуваме добре документирани случаи на нежелани лекарствени реакции от вашата практика. Редакционната колегия ще се отзовава незабавно на постъпили от вас предложения за разглеждане на въпроси, които представляват особен интерес за вашата ежедневна практика.

Серията „Наука фармакология“ засега ще бъде представена от две книжки за година.

Пожелавам на всички читатели и техните семейства весели Коледни празници, много здраве и успехи в благородната ви, макар и трудна днес дейност.

Проф. г-р Мила Власковска, гмн
Член-кореспондент на БАН